

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wprowadzenie	15
Rozdział I. Jednostki pomocnicze gminy w podziale terytorialnym państwa oraz ich tworzenie, łączenie, podział i znoszenie	19
1. Podziały terytorialne państwa	19
1.1. Pojęcie podziału terytorialnego	19
1.2. Rodzaje podziału terytorialnego	23
1.2.1. Podział zasadniczy	23
1.2.2. Podział pomocniczy	26
1.2.3. Podział specjalny	29
2. Tworzenie jednostek pomocniczych gminy	32
2.1. Fakultatywność tworzenia jednostek pomocniczych	32
2.1.1. Utworzenie jednostki pomocniczej	32
2.1.2. Utworzenie „innych” jednostek niż te nazwane przez ustawodawcę	32
2.1.3. Kolejność tworzenia jednostek nazwanych i nienazwanych	34
2.1.4. Powoływanie organów jednostek nienazwanych przez ustawodawcę	35
2.1.5. Utworzenie jednostek na części terytorium gminy lub na całym terytorium	37
2.1.6. Utworzenie jednostek niższego rzędu	38
2.2. Etapy procesu tworzenia jednostek pomocniczych gminy	39
2.2.1. Pierwszy etap – określenie zasad tworzenia jednostek	39
2.2.2. Drugi etap – uchwała w sprawie utworzenia jednostek i konsultacje w tym zakresie	40

2.2.3. Trzeci etap – konsultacje w sprawie statutów jednostek	43
2.3. Obligatoryjność tworzenia jednostek pomocniczych gminy	44
2.3.1. Dzielnice m.st. Warszawy	44
2.3.1.1. Zagadnienia ogólne	44
2.3.1.2. Etapy tworzenia jednostek pomocniczych m.st. Warszawy	46
2.3.2. Kilka uwag w przedmiocie sołectw	48
2.3.3. Kilka uwag w przedmiocie uzdrowisk	49
3. Łączenie, podział i znoszenie jednostek pomocniczych gminy	49
3.1. Ustawa o samorządzie gminnym	49
3.1.1. Pierwszy etap – określenie zasad łączenia, podziału i znoszenia jednostek	50
3.1.2. Drugi etap – uchwała i konsultacje w zakresie łączenia, podziału i znoszenia jednostek	53
3.1.3. Trzeci etap – statut jednostek powstałych z połączenia lub podziału	55
3.2. Ustawa o ustroju m.st. Warszawy	56
3.2.1. Pierwszy etap – określenie zasad	56
3.2.2. Drugi etap – uchwała i konsultacje	56
3.2.3. Trzeci etap – statut	57
3.3. Kilka uwag w sprawie zniesienia sołectw i uzdrowisk	58
4. Wnioski <i>de lege lata</i>	58
Rozdział II. Status prawny jednostek pomocniczych gminy	63
1. Status prawny jednostek pomocniczych gminy w sferze prawa publicznego	63
1.1. Jednostka pomocnicza gminy jako strona w postępowaniu administracyjnym	64
1.2. Jednostka pomocnicza gminy jako podmiot na prawach strony	73
1.3. Organ wykonawczy jednostki pomocniczej gminy jako organ administracji publicznej	76
2. Status prawny jednostek pomocniczych gminy w sferze prawa prywatnego	85
2.1. Jednostka pomocnicza gminy w sferze prawa cywilnego materialnego	86
2.1.1. Uwagi w zakresie zdolności prawej	86
2.1.2. Uwagi w zakresie zdolności do czynności prawnych	91

2.1.2.1. Pierwsze zagadnienie – zarządzanie i korzystanie z mienia komunalnego oraz rozporządzanie dochodami z tego źródła w zakresie określonym w statucie	92
2.1.2.2. Drugie zagadnienie – zakres czynności dokonywanych samodzielnie przez jednostkę pomocniczą w zakresie przysługującego jej mienia	97
2.2. Jednostka pomocnicza gminy w sferze prawa cywilnego procesowego	106
2.2.1. Zdolność sądowa	106
2.2.2. Zdolność procesowa	111
3. Status prawny jednostek pomocniczych gminy w m.st. Warszawie	112
3.1. Jednostki pomocnicze gminy w m.st. Warszawie w sferze prawa prywatnego	113
3.1.1. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych	113
3.1.2. Zdolność sądowa i procesowa	120
3.2. Jednostki pomocnicze gminy w m.st. Warszawie w sferze prawa publicznego	120
4. Rekapitulacja rozważań	124
4.1. Wnioski <i>de lege lata</i> i postulaty <i>de lege ferenda</i>	124
4.2. Uwagi w zakresie upodmiotowienia jednostek pomocniczych gminy	128
Rozdział III. Ustrój wewnętrzny jednostek pomocniczych gminy	132
1. Organy jednostek pomocniczych gminy	133
1.1. Organy uchwalodawcze	133
1.1.1. Pozycja ustrojowa	133
1.1.2. Zasady i tryb wyboru	134
1.1.3. Zadania i kompetencje	137
1.2. Organy wykonawcze	141
1.2.1. Pozycja ustrojowa	141
1.2.2. Zasady i tryb wyboru	142
1.2.3. Zadania i kompetencje	144
1.3. Organ wspomagający	148
1.3.1. Pozycja ustrojowa rady sołeckiej oraz zasady i tryb jej wyboru	148

1.3.2. Zadania i kompetencje	149
1.4. Uwagi w zakresie organów uchwałodawczych, wykonawczych i wspomagających jednostek nienazwanych	151
1.5. Komisje i zespoły	152
1.5.1. Pozycja ustrojowa	152
1.5.2. Zadania i kompetencje	153
2. Status prawny radnego jednostki pomocniczej	154
2.1. Uczestniczenie w pracach rady gminy	154
2.2. Dieta i (lub) zwrot kosztów podróży	156
2.3. Przywilej korzystania z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym	158
2.4. Utrzymywanie stałej więzi z mieszkańcami	159
2.5. Uwagi w zakresie wykonywania mandatu radnego	160
3. Proces legislacyjny	161
4. Statut jednostki pomocniczej gminy	163
4.1. Relacja statutu gminy do statutu jednostki pomocniczej	163
4.2. Regulacje statutowe	166
4.2.1. Nazwa i obszar jednostki pomocniczej	166
4.2.2. Zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej oraz ich organizacja i zadania	167
4.2.3. Zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji	172
4.2.4. Zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej	173
4.2.5. Kompetencje majątkowe oraz orzecznicze	174
4.2.6. Dostęp do informacji publicznej	175
4.2.7. Inne sprawy organizacyjne	177
4.3. Charakter prawny statutu	178
4.4. Konsultacje w sprawie statutu jednostki pomocniczej	181
5. Odrębności warszawskie	182
5.1. Organy uchwałodawcze dzielnic warszawskich	183
5.2. Organy wykonawcze dzielnic warszawskich	185
5.3. Statut dzielnicy warszawskiej	186
6. Wnioski <i>de lege lata</i> i postulaty <i>de lege ferenda</i>	188
Rozdział IV. Zadania jednostek pomocniczych gminy	191
1. Zakres działania jednostek pomocniczych gminy	191
1.1. Zagadnienia ogólne	191

1.2. Klasyfikacja zadań	202
1.2.1. Zadania ustrojowo-organizacyjne	203
1.2.2. Zadania gospodarczo-majątkowe	204
1.2.3. Zadania budżetowo-finansowe	205
1.2.4. Zadania administracyjne	205
1.2.5. Zadania opiniodawczo-wnioskowe	207
1.2.6. Zadania konsultacyjno-reprezentacyjne	209
1.2.7. Zadania o charakterze proceduralnym	210
1.3. Określenie sposobu realizacji zadań przez jednostki	212
2. Ustalenie zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań jednostek	215
3. Fundusz sołecki	220
3.1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy ustawy o funduszu sołeckim	221
3.1.1. Realizacja przedsięwzięć zgłoszonych we wniosku	224
3.1.2. Działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiłowej	226
3.2. Wysokość środków funduszu sołeckiego	228
3.3. Wniosek – procedura aplikacyjna	230
4. Odrębności warszawskie	233
4.1. Zadania dzielnic warszawskich	233
4.2. Gospodarka finansowa dzielnic warszawskich	236
5. Wnioski <i>de lege lata</i> i postulaty <i>de lege ferenda</i>	237
Rozdział V. Kontrola i nadzór nad działalnością jednostek pomocniczych	241
1. Kontrola	242
1.1. Cele i funkcje kontroli	242
1.2. Kryteria kontroli	244
1.3. Formy kontroli	245
1.4. Organy kontroli	247
1.5. Przedmiot kontroli	251
2. Nadzór	254
2.1. Pojęcie nadzoru	254
2.2. Kryterium nadzoru	255
2.3. Środki nadzoru	257
2.3.1. Środki informacyjno-doradcze	257
2.3.2. Środki korygujące	259

2.3.2.1. Zatwierdzenie, uzgodnienie, zaopiniowanie	259
2.3.2.2. Wstrzymanie wykonania aktu nadzorowanego	260
2.3.2.3. Stwierdzenie nieważności aktu nadzorowanego	261
2.3.2.4. Wydanie aktu zastępczego	262
2.3.3. Środki personalne	262
2.4. Przedmiot nadzoru	264
2.5. Organy nadzoru	266
3. Uwagi w zakresie art. 101 u.s.g.	272
4. Odrębności warszawskie	273
5. Wnioski <i>de lege lata</i> i postulaty <i>de lege ferenda</i>	275
Podsumowanie	278
Bibliografia	283
Wykaz aktów prawnych i orzeczeń	297